

UNIWERSYTET
Andrzeja Frycza Modrzewskiego
w Krakowie

KARTA PRZEDMIOTU

1. Informacje wstępne

Nazwa przedmiotu	Terroryzm XXI w.
Wydział	Wydział Nauk o Bezpieczeństwie
Kierunek	Bezpieczeństwo wewnętrzne
Specjalność/Ścieżka specjalizacyjna	—
Poziom PRK	6 PRK
Poziom kształcenia	studia pierwszego stopnia
Forma studiów	studia niestacjonarne
Grupa zajęć	—
Liczba punktów ECTS	3
Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy
Liczba godzin ogółem	40 godz.
Cykl dydaktyczny	2023/2024 zimowy
Semestr studiów	4
Rok studiów	2
Profil kształcenia	ogólnoakademicki
Rok realizacji	2024/2025
Język wykładowy	polski
Osoba odpowiedzialna za przedmiot	dr Jerzy Gut (e-mail: jgut@uafm.edu.pl)

Semestr, liczba punktów ECTS, rodzaj zajęć, liczba godzin w planie studiów

Semestr	Wykład	Ćwiczenia
4	20 godz. 3 ECTS	20 godz. 0 ECTS

2. Cele przedmiotu

C1	Cel 1: Celem przedmiotu jest uzyskanie niezbędnej wiedzy przez studentów na temat zjawiska terroryzmu w XXI w. w zakresie jego przyczyn, zagrożeń i skutków wynikających dla społeczności międzynarodowej, a także motywacji i ideologii kluczowych organizacji terrorystycznych, ich metod działania oraz obecnych trendów rozwoju tego zjawiska. Cel 2: Pogłębienie wiedzy na temat strategii i działań podejmowanych przez poszczególne kraje Europy Zachodniej oraz UE i NATO w tym Polskę w zakresie przeciwdziałania zjawisku radykalizacji oraz walki z terroryzmem. Cel 3. Zapoznanie z zasadami zachowania w przypadku uczestniczenia w incydencie terrorystycznym lub sytuacji zakładniczej

3. Wymagania wstępne

Brak

4. Opis efektów uczenia się

W1	Wiedza: Student potrafi zdefiniować pojęcie terroryzmu, określić przyczyny zjawiska, jego cechy charakterystyczne, metody działania, sposoby finansowania organizacji terrorystycznych oraz zagrożenia wynikające z działalności terrorystycznej dla społeczności międzynarodowej, a także scharakteryzować główne grupy terrorystyczne stanowiące największe zagrożenie dla bezpieczeństwa międzynarodowego oraz potrafi scharakteryzować system antyterrorystyczny w Polsce.	EUK6_W3
U1	Umiejętności: Student potrafi wstępnie zidentyfikować symptomy radykalizacji oraz zachować się prawidłowo w przypadku zagrożeń terrorystycznych (zamach, sytuacja zakładnicza, interwencja sił kontrterrorystycznych)	EUK6_U9
K1	Kompetencje społeczne: Kompetencje społeczne: Student jest świadom konieczności stałego pogłębiania wiedzy na temat terroryzmu jako źródła zagrożeń dla społeczności międzynarodowej, a także jest świadom potrzeby edukacji społeczeństwa jako elementu systemu działań antyterrorystycznych.	EUK6_KS4

5. Treści programowe

Wykład (20 godz.)

Kod	Tematyka zajęć (nr semestru: 4)
Wyk1	Historia i fazy rozwoju terroryzmu - 2 godz 1. Istota i pojęcie terroryzmu oraz jego cechy 2. Zarys historyczny i prekursorzy rozwoju zjawiska terroryzmu 3. Rodzaje terroryzmu – charakterystyka 4. Kluczowe czynniki przyczyniające się do rozprzestrzeniania terroryzmu
Wyk2	Zjawisko radykalizacji oraz sposoby jej przeciwdziałania - 2 godz. 1. Istota i pojęcie radykalizacji 2. Przyczyny i źródła radykalizacji 3. Symptomy radykalizacji 4. Radykalizacja w więzieniach; 5. Media społecznościowe a radykalizacja 6. Sposoby przeciwdziałania radykalizacji na przykładzie wybranych państw europejskich.
Wyk3	Sprawa Palestyńska – zarzewie terroryzmu na Bliskim Wschodzie - 2 godz. 1. Relacje palestyńsko-żydowskie w latach 1918-1947 2. Powstanie państwa Izrael i działalność na obszarze okupowanej Palestyny 3. Organizacja Wyzwolenia Palestyny i inicjatywy pokojowe 4. Działalność palestyńskich organizacji terrorystycznych

Wyk4	Samozwańcze Państwo Islamskie (ISIS) - 2 godz. 1. Geneza powstania ISIS 2. Cele polityczne, ideologia, struktura i finansowanie. 4. Działalność ISIS w latach 2014 -2019 (w tym strategia i taktyka podbijania nowych obszarów i sprawowania rządów); 5. Działania Globalnej Koalicji przeciwko tzw. Państwu Islamskiemu (wkład Polski); 6. Wpływ działalności ISIS na bezpieczeństwo międzynarodowe. 7. Obecne działania komórek ISIS na świecie i prognozy na przyszłość.
Wyk5	Talibowie - 2 godz. 1. Geneza powstania talibanu w Afganistanie 2. Ideologia i cele polityczne Talibów 3. Związki Talibów z AL-Kaidą - interwencja USA i NATO w 2001 r. 4. Działania Talibów w okresie 2001-2021 5. Działania i polityka Talibów po przejściu władzy w 2021 r.
Wyk6	Zagrożenia terrorystyczne dla państw europejskich - 2 godz. 1. Rozwój terroryzmu w Europie Zachodniej- uwarunkowania polityczne, społeczne, gospodarcze i militarne. 2. Wybrane organizacje terrorystyczne Europy Zachodniej. 3. Zagrożenie terrorystyczne w Europie -przyczyny, stan obecny 4. Wybrane ataki terrorystyczne w Europie w XXI wieku. 5. Obecne trendy w zakresie zagrożeń terrorystycznych w Europie
Wyk7	Działania podejmowane przez NATO i UE w walce z terroryzmem - 2 godz. 1. Komórki i akty prawne NATO związane ze zwalczaniem terroryzmu 2. Inicjatywy (misje i operacje) podejmowane przez NATO w walce z terroryzmem. 3. Komórki i akty prawne Unii Europejskiej związane ze zwalczaniem terroryzmu 4. Inicjatywy podejmowane przez UE w walce z terroryzmem.
Wyk8	System zwalczania terroryzmu w Polsce - 3 godz. 1. Poziomy systemu antyterrorystycznego w Polsce 2. Struktury organizacyjne i zadania podmiotów realizujących działania antyterrorystyczne w Polsce i poza jej granicami (ABW - CAT, BOA, SPKPy), 3. Polska Ustawa antyterrorystyczna z dnia 10 czerwca 2016 roku – podstawowe założenia; 4. Polska ustawa „kontrterrorystyczna” z 19. XI.2018 – podstawowe założenia; 5. Zdolności kontrterrorystyczne polskich Wojsk Specjalnych 6. Elementy kontrterrorystyczne w strukturach ŻW i SG
Wyk9	Przegląd zjawiska terroryzmu w skali globalnej - 3 godz. 1. Przyczyny rozwoju zjawiska terroryzmu w XXI w. 2. Terroryzm - trendy w XXI w. 3. Największe zamachy terrorystyczne w XXI w. 4. Nowe rejony (HOT SPOTS) terroryzmu światowego 5. Aktywność wybranych grup terrorystycznych 6. Terroryzm - prognozy na przyszłość

Ćwiczenia (20 godz.)

Kod	Tematyka zajęć (nr semestru: 4)
Cw1	Islam jako religia i ideologia – główne założenia i pojęcia - 2 godz. 1. Geneza powstania Islamu , dzieje proroka Mahometa 2. Wersety islamu z Mekki oraz Medyny – różnice, przykłady 3. Ekspansja Islamu w następnym wiekach 4. Podstawowe pojęcia związane z islamem: koran, szariat, dżihad, hadisy, sunna, ramadan, umma itp. 5. Podstawy ideologiczne islamu – filary wiary 6. Charakterystyka prawodawstwa wybranych państw muzułmańskich opartych na prawie szariatu 7. Muzułmanie i islam w Europie
Cw2	Organizacja terrorystyczna AL.-Kaida - 2 godz. 1. Geneza powstania 2. Cele polityczne, struktura, finansowanie, obszar działania 3. Działalność terrorystyczna (spektakularne zamachy w XXI w. i ich skutki, wnioski). 4. Obecny status organizacji - działające filie
Cw3	Organizacja terrorystyczna Hamas - 1 godz. 1. Geneza powstania Hamasu 2. Cele polityczne, struktura, finansowanie, obszar działania 3. Kolejne intyfyady 4. Obecny konflikt Hamas vs Izrael – przyczyny, przebieg, skutki

Cw4	Organizacja terrorystyczna Hezbollah - 1 godz. 1. Geneza powstania 2. Cele polityczne, struktura, finansowanie, obszar działania 3. Działalność terrorystyczna (spektakularne zamachy i ich skutki, wnioski). 4. Wojna Hezbollahu z Izraelem w 2006 r. 5. Obecny status organizacji
Cw5	Organizacje terrorystyczne Boko Haram - 1 godz. 1. Geneza powstania 2. Cele polityczne, struktura, finansowanie, obszar działania 3. Działalność terrorystyczna (spektakularne zamachy i ich skutki, wnioski). 4. Zwalczanie Boko-Haram przez rząd Nigerii i społeczność międzynarodową 5. Obecny status organizacji
Cw6	Organizacja terrorystyczna Al.-Shabaab - 1 godz. 1. Geneza powstania 2. Cele polityczne, struktura, finansowanie, obszar działania 3. Działalność terrorystyczna (spektakularne zamachy i ich skutki, wnioski). 4. Zwalczanie Al-Shabab przez rząd Somalii i społeczność międzynarodową 4. Obecny status organizacji
Cw7	Media a terroryzm - 2 godz. 1. Mechanizm wykorzystania (współzależność) mediów przez terrorystów - geneza zjawiska 2. Relacje medialne ze zdarzeń terrorystycznych (Kodeks etyczny Dziennikarzy – przypadek publikacji w Super Expressie zdjęć ze śmierci dziennikarza wojennego w Iraku Waldemara Milewicza) 3. Nowe media narzędziami dla organizacji terrorystycznych 4. Case Study (Studium przypadku): a). Atak terrorystyczny w czasie letnich igrzysk olimpijskich w Monachium w 1972 r. (geneza i przebieg zdarzeń -relacja medialna - wnioski) b). Zamachy terrorystyczne na meczety w Christchurch Nowa Zelandia - 15 marca 2019 (geneza i przebieg zdarzeń-relacja medialna - wnioski) 5. Działania UE w zakresie przeciwdziałania wykorzystania mediów przez terrorystów (Rozporządzenie UE z 2021 r w sprawie zapobiegania rozpowszechniania w Internecie treści terrorystycznych). 6. Komunikacja strategiczna (fazy) w kontekście zagrożeń terrorystycznych
Cw8	Zasady zachowania w przypadku uczestniczenia w incydencie terrorystycznym lub sytuacji zakładniczej - 2 godz. 1. Postępowanie w sytuacji zagrożenia zamachem bombowym - Procedura 4U (Broszura Prewencji Terrorystycznej + film ABW) 2. Postępowanie w przypadku ataku aktywnego napastnika (active shooter) 3. Postępowanie w przypadku sytuacji zakładniczej 4. Sposób zachowania zakładników – osób postronnych w przypadku bojowych działań interwencyjnych sił kontrterrorystycznych 5. Sposób postępowania w przypadku podejrzanej przesyłki
Cw9	Terroryzm samobójczy - wybrane problemy - 2 godz. 1. Istota i pojęcie terroryzmu samobójczego 2. Rozwój terroryzmu samobójczego – kontekst historyczny – charakterystyka, przykłady 3. Werbowanie, motywowanie i szkolenie zamachowców samobójców 4. Motywacji terrorystów samobójców – postrzeganie terrorystów samobójców w religii islamu 5. Metody przeprowadzania terrorystycznych zamachów samobójczych. 6. Profil samotnego terrorysty: kim są, w co wierzą, dlaczego atakują
Cw10	Cyberterroryzm jako współczesne zagrożenie bezpieczeństwa państwa - 2 godz. 1. Istota, pojęcie cyberterroryzmu 2. Metody ataków cyberterrorystycznych 3. Obszary zagrożeń cyberterroryzmu 4. Wybrane przykłady działalności organizacji terrorystycznych w cyberprzestrzeni 5. Działania NATO i UE w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom w cyberprzestrzeni (instytucje, procedury, zarządzenia) 6. Ustawa z dnia 5 lipca 2018 r. o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa - główne tezy.
Cw11	Piractwo i terroryzm morski - 2 godz. 1. Istota i pojęcie: piractwa i terroryzmu morskiego 2. Historia piractwa – wybrane przypadki 3. Charakterystyka piractwa w różnych rejonach świata (wybrzeża Somalii, Afryka Zachodnia, Azja, Ameryka) 4. Uwarunkowania prawne w kontekście piractwa morskiego 5. Wybrane przykłady terroryzmu morskiego 6. Działalność instytucji międzynarodowych w zakresie przeciwdziałania piractwu i terroryzmu morskiemu

Cw12	Źródła finansowania terroryzmu oraz działania prewencyjne społeczności międzynarodowej - 2 godz. 1. Sposoby finansowania wybranych grup terrorystycznych na świecie – formy i źródła – przykłady (Al.-kaida, ISIS, Hezbollah, i inne...) 2. System „Hawala” – istota i sposób funkcjonowania 3. Działalność Unii Europejskiej oraz innych wybranych instytucji w zakresie przeciwdziałania finansowaniu terroryzmu

6. Metody dydaktyczne

Wykład	
M17	Prezentacja multimedialna
M20	Wykłady
M21	Wykorzystanie narzędzi nauczania zdalnego
Ćwiczenia	
	Referat
M1	Analiza przypadków
M6	Dyskusja
M16	Praca w grupach
M17	Prezentacja multimedialna

7. Nakład pracy studenta

Forma aktywności studenta	Obciążenie studenta
Wykład	20 godz.
W tym metodą e-learning:	0 godz.

Ćwiczenia	20 godz.
W tym metodą e-learning:	0 godz.

Praca własna studenta	35 godz.

Całkowite obciążenia	
Sumaryczna liczba godzin dla przedmiotu wynikająca z całego nakładu pracy studenta	75 godz.
Sumaryczna liczba punktów ECTS dla przedmiotu	3 ECTS

8. Kryteria oceny

Warunki zaliczenia przedmiotu:

Zaliczenie ćwiczeń na podstawie aktywnego udziału (opracowane wybranego zagadnienia , czynny udział w ćwiczeniach i dyskusji)

Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest zaliczenie na ocenę pozytywną ćwiczeń.

Egzamin - pozytywna ocena z testu jednokrotnego wyboru

Wykłady (Egzamin końcowy / Zaliczenie końcowe)	
Na ocenę 5:	min 27 pkt. z testu 30 pytań
Na ocenę 4,5:	min 25 pkt. z testu 30 pytań
Na ocenę 4:	22 pkt. z testu 30 pytań
Na ocenę 3,5:	19 pkt. z testu 30 pytań
Na ocenę 3:	16pkt. z testu 30 pytań (jedno pytanie = jeden punkt)

Ćwiczenia	
Na ocenę 5:	Ponad przeciętne opanowanie całego materiału programowego. Wiedza i umiejętności wykraczające poza program kształcenia. Twórczy w odpowiedzi, nie unika krytyki, posiada własne zdanie. Umiejętnie wyściga wnioski. Jest aktywny, chętnie stawia pytania oraz problemy do dyskusji. 90-100 % właściwych odpowiedzi
Na ocenę 4,5:	Wyczerpujące opanowanie obowiązującego materiału programowego. Sprawnie wykorzystuje wiedzę. Umiejętnie dokonuje oceny problemów, procesów i zjawisk. Jest zainteresowany problematyką przedmiotu. Przejawia postawę racjonalną, krytyczną i kreatywną. 80-90 % prawidłowych odpowiedzi
Na ocenę 4:	Sprawnie wykorzystuje wiedzę z różnych dziedzin edukacji dla bezpieczeństwa, wykazując logiczne jej powiązania. Poprawnie rozumie w kategoriach przyczynowo - skutkowych. Wykazuje dobre przygotowanie w sferze komunikacji i umiejętności interpersonalnych. Jest aktywny, podejmuje zadania dodatkowe 70-80 % dobrych odpowiedzi
Na ocenę 3,5:	Poprawne rozumienie pojęć, wyjaśnienie ważniejszych zjawisk przy pomocy nauczyciela. Rozwiązuje problemy typowe, poprawnie operuje informacją, przejawia przeciętna aktywność. 60-70 % trafnych odpowiedzi.
Na ocenę 3:	Wykazuje braki w wiedzy, które jednak nie uniemożliwiają dalszej edukacji i mogą zostać usunięte, wiadomości zestawione luźno, brak połączeń i związków logicznych. Rozwiązuje problemy typowe o niewielkim stopniu trudności. Pracuje niesystematycznie 50-60 % pozytywnych odpowiedzi

9. Literatura

Literatura podstawowa

- [1] Janik W., Maslak Piotr, Nurzynska A — Terroryzm od historii po teraźniejszość wybrane zagadnienia, Katowice, 2017, Sophia
- [2] Lasota M., Grenda B., ARENA SAMOBÓJCÓW Wybrane aspekty terroryzmu i terroryzmu samobójczego, AON, Warszawa 2017. (Internet)
- [3] Liedel Krzysztof, Piasecka Paulina — Bezpieczeństwo w czasach terroryzmu. Jak przetrwać zamach terrorystyczny, Warszawa, 2018, Difin
- [4] Łukasiewicz Piotr, Talibowie. Przekleństwo czy nadzieja Afganistanu, wyd. MANDO, Wrocław 2022.
- [5] Michalczak T — Europa w obliczu islamskiego terroryzmu : dlaczego dochodzi do ataków terrorystycznych i jak im przeciwdziałać, Warszawa, 2019, Difin
- [6] Piekarski M., Wojtasik K., Polski system antyterrorystyczny a realia zamachów drugiej dekady XXI wieku, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2020.
- [7] Węgliński B. — Zagrożenie terroryzmem we współczesnym świecie a system bezpieczeństwa państwa, Wrocław, 2016, OW ATUT
- [8] Wojciechowski S. — Terroryzm na początku XXI wieku : pojecie, przejawy, przyczyny, Poznań, 2013,
- [9] Käsehage N., Prevention of Radicalization in Western Muslim Diasporas [w:] Handbook of terrorism prevention and preparedness, Zurich 2020, <https://icct.nl/app/uploads/2021/10/Chapter-11-Handbook.pdf>
- [10] COUNTER-TERRORISM REFERENCE CURRICULUM, NATO 2020 (źródło internetowe).
11. European Union Terrorism Situation and Trend report 2024 (TE-SAT), <https://www.europol.europa.eu/publication-events/main-reports/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-2024-te-sat>

Literatura uzupełniająca

- [1] Estulin D., W imię Allaha: jak Zachód stworzył, sponsorował i rozpędzał piekło islamskiego terronu, Katowice 2016;
- [2] Posłuszna E. — Terroryzm anarchistyczny istota, taktyka, organizacja [w:] Bezpieczeństwo Narodowe IV, BBN, Warszawa, 2013,
- [3] Zimny M., Terroryzm samobójczy : fakty, geneza, analiza, Difin, Warszawa 2017.
- [4] Deradicalisation and Integration: Legal and Policy Framework in Austria November 2021, file:///C:/Users/Lenovo/Documents/TERRORYZM%202021/Radykalizacja/Deradicalization_Austria.pdf
- [5] Trends of Radicalization Poland/D3.2 Research Report July 2021,
- [6] Platforma edukacyjna Ministerstwa Edukacji i Nauki, <https://zpe.gov.pl/b/rodzaje-terroryzmu/PJstmTQ0s>
7. Global Terrorism Index 2023, <https://www.economicsandpeace.org/wp-content/uploads/2023/03/GTI-2023-web.pdf>
8. Foreign Terrorist Fighters Knowledge Hub, <https://www.icct.nl/project/foreign-terrorist-fighters-knowledge-hub> ; <https://www.foreignterroristfighters.info/>

Pomoce dodatkowe

- [1] Ustawa/rozporządzenie w przedmiocie Ustawa o działaniach antyterrorystycznych z dnia 10.06.2016 Dz.U. Dz.U. Dz.U. Dz.U. 2016 poz. 904
- [2] Ustawa/rozporządzenie w przedmiocie Ustawa z dnia 19 listopada 2018 roku o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw (Ustawa kontrterrorystyczna) z dnia 19 listopada 2018 Dz.U. Dz.U. Dz. U. z 2017 r. poz. 2067

10. Informacje dodatkowe dla studentów

Brak

11. Informacja o osobach prowadzących zajęcia

Osoby prowadzące zajęcia

dr Jerzy Gut (e-mail: jgut@uafm.edu.pl)